

Jarosław JAGIEŁA

Emotikony transakcyjne

Minęło już przeszło trzydzieści lat od moment, gdy 19 września 1982 roku (dokładnie o godzinie 11.44) profesor Scott Fahlman z Carnegie Mellon University po raz pierwszy użył emotikona. Niemniej jednak sam pomysł wyrażania uczuć przy pomocy znaków typograficznych sięga końca XIX wieku za sprawą satyrycznego czasopisma PUCK.

Pojęcie emotikon (skrót od *Emo Tick On Key*), nazywanego też uśmiezkiem lub buźką, oznacza symbolicznie przedstawiony nastrój przy pomocy znaków tekstowych na forach internetowych, komunikatorach typu Skype czy Gadu-Gadu lub w przypadku wysyłania SMS-ów. Najczęściej jest to wizerunek ludzkiej twarzy obrócony jednak o 90° w kierunku przeciwnym do wskazówek zegara. Pierwotnie emotikony wyrażały głównie emocje, np.

:-) radość
:-(smutek

Obecnie często rozszerza się tę skrótową formę komunikacji poprzez wprowadzanie emotikonów graficznych oraz poszerzenie znaków emocji o różnorodne inne znaczenia, np.

dotyczące przedmiotów:

c[ ]	kubek
-(@-	pierścionek
~===	świeca
*< < < =	choinka
>[ ]	telewizor
----- --	miecz

zachowań:

o^y opowiadam coś wesołego

[(.-)] słucham muzyki

kwiatów:

@-->-->-- róża
 D—‘—‘ tulipan
 *>--/--- goździk

postaci:

B-| Batman
 o-| Cyklop
 O:-) Aniołek
 };-) Diabełek

zwierząt:

-----,----- mrówka
 _(0v0)_ sowa

a także: marek samochodów, znaków zodiaku czy chorób. Nie będziemy tu mnożyć zbyt licznych przykładów, których zakres mógłby sięgnąć wielotomowego dzieła.

Bez wątpienia emotikony są nie tylko wyrazem współczesnych form komunikacji, ale także stanowią dowód ludzkiej pomysłowości, kreatywności, a także niewątpliwego poczucia humoru. Pokusiliśmy się zatem o próbę znalezienia podobnych znaków dla niektórych pojęć transakcyjnych. Ich pełne znaczenie można odnaleźć w jednym z opracowań leksykonowych (Jagięła, 2012). Oto niektóre nasze propozycje z wykorzystaniem wyłącznie znaków zawartych w edytorze tekstowym Microsoft Office Word 2007:

●●●● kontaminacja Dorosłego przez Rodzica
 ●●●● kontaminacja Dorosłego przez Dziecko
 O|●● zablokowany Rodzic
 ●●|● zablokowane Dziecko
 O|O|O zablokowany Dorosły
 ●●● osobowość zdeintegrowana
 P▽ rola Prześladowcy w Trójkącie Dramatycznym wg Stephena Karpmana
 ▽R rola Ratownika w Trójkącie Dramatycznym wg Stephena Karpmana
 ▽O rola Ofiary w Trójkącie Dramatycznym wg Stephena Karpmana
 ☺●● zadowolony z siebie Rodzic
 ●☹● aktywny stan Dorosłego
 ●●☹ smutne (skrzywdzone) Dziecko

⊗OO	wyłączony stan Rodzica
O⊗O	wyłączony stan Dorosłego
OO⊗	wyłączony stan Dziecka
R →	
← R	transakcja równoległa symetryczna np. typu Rodzic – Rodzic
R↗↖ Dz	transakcja równoległa komplementarna np. Rodzic – Dziecko
↗←	transakcja krzyżowa (konfliktowa) np. Dziecko – Rodzic i Dorosły – Dorosły
J – T+	Ja nie jestem OK – Ty jesteś OK
J – T-	Ja nie jestem OK – Ty nie jesteś OK
J+ T-	Ja jestem OK – Ty nie jesteś OK
J+ T+	Ja jestem OK – Ty jesteś OK
albo:	
Ja -> OK- Ty -> OK+	Ja nie jestem OK – Ty jesteś OK
Ja -> OK- Ty -> OK-	Ja nie jestem OK – Ty nie jesteś OK
Ja -> OK+ Ty-> OK-	Ja jestem OK – Ty nie jesteś OK
Ja -> OK+ Ty -> OK+	Ja jestem OK – Ty jesteś OK
B	Przegrywający, tzw. „Żaba”
< :-!	Wygrywający, tzw. „Księżę” lub „Księżniczka”
<:-!B	Niewygrywający – osoba posiadająca tzw. banalny skrypt, tj. będąca nie do końca Przegrywającą ani tym bardziej Wygrywającą.
~*<:-)	Iluzja Świętego Mikołaja
△	
◁▷	
▽	Diament Dramatyczny (ang. <i>The Script Drama Diamond</i>) wg G. Bernesa
←	
Ĝ	
→	
albo:	Gra
♣♦	
♥♠	
↻Ĝ	Obserwator gry
⊕Ĝ	cel gry

ĩ albo ~	☺	głask
@		pułapka barana
A→		Agens
←R		Respondent
(:-)3		Big Mama (ang. <i>Big Mama</i>)
(:-)]		Big Tata (ang. <i>Big Daddy</i>)
[\$]		bank danych
[ĩ] albo: ~	[☺]	bank głasków (strouków)
+ OK		bycie w porządku
- OK		bycie nie w porządku
▷O◁		cukierek
};-(		demon
/ \		
_ /		Pentagon, Diagnostyczny Pięciobok (ang. <i>The Diagnostics Pentagon</i>) wg P. Clarkson
< ☺ **		Dobra Wróżka
< ☹		Matka – Wiedźma
[*]		drzwi do terapii (ang. <i>doors to therapy</i>) wg P. Ware
↔		elektroda
☹		
/(&)\		
		głód (potrzeba transakcyjna)
o≈		gorący kartofel (ang. <i>hot potato</i>)
~☹		gumka, tasiemka gumowa, odciągacz, emocje-gumki (ang. <i>rubber-band</i>)
↓		
• albo: ☺		guzik, przycisk, dźwignia (ang. <i>button</i>)
;		haczyk, wabik, przynęta (ang. <i>gimmick</i>)
☐ OK		zagroda OK (<i>OK corral</i>)
<u>R D Dz</u>		
△		hipoteza stałości (ang. <i>constancy hypothesis</i>)

✱	kolczatki, kolczaste, Zimne Kolce (ang. <i>The Cold Pricklies</i>)
⚙	puszki, puszyste, Ciepłe Futrzaki (ang. <i>Warm Fuzzies</i>)
(☺)	
(☹)	
(⊗)	łańcuch symbiotyczny (ang. <i>symbiotic chain</i>) wg Q.L. Holdemana
⊗→⊗→⊗→	parada rodzinna (ang. <i>family parade</i>)
👽	Marsjanin (ang. <i>The Martian</i>)
📄	skrypt
📄🎵	skrypt muzyczny
📄⚙	sterowniki skryptu
📄↑	skrypt wygrywający
📄↓	skrypt przegrywający
! Dz	
△	terapeutyczna dźwignia (ang. <i>therapeutic leverage</i>) wg H.S. Boyda
♥	uczucia autentyczne
👤	uczucia zastępcze
~	uskrzydlenie (ang. <i>flow</i>)

Nie zapominajmy, że operowanie symbolami ma oczywiście swoje ograniczenia, które chyba najbardziej trafnie ujął Dan Brown, stwierdzając: „Opowiedzieć komuś, co symbol «oznacza», to tak jak opowiedzieć, jakie uczucie powinna wzbudzać w nim piosenka...”. Prezentowane emotikony mogą spełnić jeszcze jedną ważną funkcję, o której trzeba tu wspomnieć.

W badaniach jakościowych mogą stać się systemem kodowania transkrypcji danych w czasie obserwacji uczestniczących, swobodnego wywiadu, analizy treści, wytworów czy dokumentów. Odpowiada to transkrypcji techniką Jeffersona. Prezentowane rezultaty badań w oparciu o wspomniany paradygmat gromadzenia wiedzy dostarczają szereg tego typu przykładów. Niech za ilustrację posłużą niektóre ze znaków wykorzystywane w badaniach biograficznej tożsamości nauczycieli Rozalii Ligus. Autorka wykorzystwała w tym celu narracyjny wywiad biograficzny F. Schützego, posługując się dla przykładu takimi oto symbolami (Ligus, 2009, s. 239):

(...)	chwila namysłu narratora, nie dłuższa niż 2 sek.
(.5.)	nagła zatrzymanie wypowiedzi narratora (liczba 5 oznacza długość przerwy w sekundach)
[???	nierozpoznawalny dźwięk na taśmie magnetofonowej

(?)	wyraźna niepewność narratora
~ ~	zmian tonu głosu
>>	dramatyzm nadany słowom
....	chwila zastanowienia
☺	śmiech krótki
☺☺	śmiech dłuższy, itd.

Jeszcze inny rodzaj symboli transkrypcji stosował Sławomir Krzychała w swoim systemie gromadzenia wiedzy o działaniu nauczycieli (Krzychała, 2010, s. 18):

((komentarz badacza))	
_	wypowiedzi nakładające się
-	wypowiedź urwana
„wypowiedź ściszym głosem”	
<u>wypowiedziane głośno</u>	
@ze śmiechem@	
@2@	2 sekundowy wybuch śmiechu
(.)	mikroprzerwa
	1 sekundowa przerwa, itd.

Naszych czytelników zachęcamy do przesyłania na adres redakcji własnych, ciekawych pomysłów na emotikony. Dla autora najciekawszych rozwiązań czeka nagroda: leksykon *Słownik analizy transakcyjnej*. Życzymy dobrej zabawy!

Bibliografia

- Jagięła J. (2012), *Słownik analizy transakcyjnej*, Wyd. AJD, Częstochowa.
- Krzychała S. (2010), *Metoda dokumentarna jako teoria i praktyka badań edukacyjnych*, [w:] H. Kędzierska (red.), *Jakościowe inspiracje w badaniach edukacyjnych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Olsztyn.
- Ligus R. (2009), *Biograficzna tożsamość nauczycieli. Historie z pogranicza*, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, Wrocław.
- Rapley T., (2010) *Analiza konwersacji, dyskursu i dokumentów*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.